

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Марий Эл

Отдел образования Администрации Моркинского муниципального

района

МОУ "Кумужьяльская основная общеобразовательная школа"

РАССМОТРЕНО

на заседании
методического совета
руководитель МО

Г.П.Декина
Протокол №1 от «30» 08.2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Зам.директора по УВР

А.И.Ахметова
Приказ от «30.» 08. 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

Г.В.Семёнова
Приказ от «31» 08.2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной язык(марийский)»

для обучающихся 4 класса

Составитель: Акпаева Людмила Владимировна
учитель начальных классов
1 квалификационной категории

Осипсола 2023год

Марий йылме 4-ше класс

Паша программе

Умылтарен возымаш

Марий йылме дене 4-ше класслан чумырымо паша программе йылме дене пуышаш образований стандарт негызеш ышталтын. Тудо 4-ше классыште тунемше йочалан шинчымаш кукшытым палемда, тун программын ужашыже- влакым урок шот дене шеледа, туныктышылан уроклан ямдылалташыже полышым ышта.

Кокымшо класс гыч йоча- влак марий йылмым келгын тунемашке куснат. «Синтаксис», «Морфология», «Мутын составше», «Лексике», «Фонетике да орфоэпий», «Графике», «Орфографий ден пунктуаций» ужаш- шамыч шымлымаш тусым налыт.

Палемдымаш: урок шот дене тематический планированийыште «Йоча мом ыштышаш» графаште автор- влак **Р**-регулятивный, **П**-познавательный да **К**-коммуникативный пашам ончыктат.

Паша программе тыгай ужашла гыч шога:

1. Умылтарен возымаш
2. Туныктымашын цель ден задачиже- влак.
3. 4-ше классым тунем пытарыше йоча мом палышаш да ыштен моштышаш.
4. Возымо навикым вияндымаш.
5. Тергыме пашан ойыртемеже.
6. Йылме лывыртыме пашан ойыртемеже.
7. Возышаш сочиненийлан план- влак.
8. «Ямде лий» газет гыч йоча- шамычын возымышт.
9. Тунемме предметын школ планыште верже.
10. Тунемшаш материалым шагат шот дене шеледымаш.
11. Туныктымо годым энэртышаш тун книга.
12. «Марий йылме» предметым тунемме материал.
13. Урок шот дене тематический планирований.

Туныктымашын цель ден задачиже- влак.

Марий йылме да литератур лудмаш дене примерный программе (Йошкар – Ола, 2011) шочмо йылме дене туныктымаште тыгай **цель- влакым** шында:

-йылме науко нерген тун умылымашым пуаш;

-йочан кутырымо да возымо йылмыжым лывырташ.

Тыгай лектышыш шуаш посна **задаче- влакым** темла:

-шочмо йылмын поянлыкше нерген шинчымашым пуаш;

-шкегыч текстым чонаш туныкташ;

-шке йылмым тузаташ ужаш.

4-ше классыште тунем пытарыше йоча мом пальшаш да ыштен моштышаш.

Личностный лектыш семын палемдыман:

-тунемше умылышаш: шочмо йылме- марий калыкын эн кугу поянлыкше. Тудын полшымыж дене йоча моло предмет- влакымат сайынрак тунемеш, творчествожат виянеш, чын айдеме лиеш;

-айдеме шочмо йылмыж дене кугешнышаш, тудым арален кодымо нерген тургыжланышаш, яндарлыкше верч тыршышаш, шке ойлымо йылмыжымат вияндаш точышаш:

-йылме поянлык верч тургыжланышаш, шонымашым раш да умылаш лийшын каласышаш; шкенжынат, вес ойлышынат йылмыжым аклен моштышаш.

Метапредметный лектыш семын ончыктыман:

-тунемше йылме дене кылдалтше чыла пашам ыштен моштышаш: ойлымо да возымо текстым чын умылышаш; текстым турлын лудшаш (турысnek, посна верым ойырен); кулеш шинчымашым турло источник гыч налын моштышаш (газет, журнал, справочник, компакт- диск, Интернет, т.м.); ончылно шогышо пашам радамлышаш; шке шонымашым возе нале йукын умылтарышаш; налме шинчымашым, моштымашым илышыште кучылташ тыршышаш; ен- влак дене мутланышаш, кулеш годым йодышым чын шынден кертшаш; учашымаштат, тыглай мутланымаштат йылме этикетым шуктен шогышаш.

Предметный лектыш семын палемдыман:

-марий литературный йылме нерген (орфоэпий, лексике, грамматике, могырым) туналтыш умылымашым налшаш; орфографий правил- влакым,

чарналтыш пале- шамыч шындыме шотым шуктен, лудмо але шкегыч чонымо текстым возен кертшаш; серыме текстым терген моштышаш; правиллан келшышын, йук да буквам, мутын ужашыжым, ойлончым лончылышаш.

Возымо навыкым вияндымаш

Возымо навыкым эре виянден шогыман. Тидлан урок туналтыш утларак келшен толеш. Урок чот палынак шагалеммылан кора , чистописанийлан жап огеш код. Тидым шотыш налын, йылме лывыртыме але диктант серыме годым кодшо жап дене пайдаланен моштыман: посна буквам, мутым але кучык ойлончым каллиграфий закон- влакым шуктен возыктыман. Тыгодым туныктышо серыме гигиеным эскераш туныктышаш, изи да кугу буквалам чын возымым, буква- шамычым чын ушымым шекланышаш. Чыла годымат туныктышын серымыже образец лийшаш.

Тергыме пашан ойыртэмже

Тергыме паша шотышто автор- влакын шонымашышт тыгай: йоча ондак диктовко почеш лачымын возаш тунемшаш. Садлан чыла вереак тергыме паша семын диктантым темлыме. Тудын могай сынан лийшашыжым туныктышо шке ойырышаш. Но йоча- шамычын кушмышт семын тергымашымат молемдыман: посна теме дене текст паша- влакым темлаш туналман. Тыгай материалым А.М.Ефремовын «Диктант да изложений» (Йошкар- Ола, 2008) сборникше кулеш наре пуа. Лач тыгай сомылын мыняр жапым налмыж нерген сайын шоналтыман.

Кажне урокышто эртарен шогымо тергымаш нерген посна каласыман. Йоча шке возымо пашажымат, йолташынат тергаш тунемшаш. Тидлан урок туналтышыште эртарыме мутер диктантым да теме дене серыме посна материалым кучылтман. Ваш тергымашын отметкыже журналыш огеш шындалт гынат, тыгай сомылын кулешлыкшым поснак палемдыман.

Йылме лывыртыме пашан ойыртэмже

Марий йылме да литератур лудмаш дене примерный программыште йылме лывыртыме пашан могай корно дене кайышашыжым радамын палемдыме. Шуко ий ыштыме паша опыт ончыкта: изложений возымаш йоча йылмым лывыртымаште ончыл верыште шога

-вес енын ойжым шке шомак дене возен кертдыме тунемше сочиненийымат сераш туне мок шу. Лач палемдыман: кагазыш возымо деч ончыч йоча изложений текстым устно чонен кертшаш.

Паша программыште автор- влак сочинений сераш туныктымаште пайдам ыштен кертше план- шамычым темлат. Тыгай турло ийлаште лекше «Ямде лий» газет материалым, ончыч тунемше йоча- влакын возымыштым уроклаште кучылтмымат сайлан шотлыман. А план чонымо пашам туныктышо урок гыч урокыш шуктен шогышаш.

Газет материалым кучылтмаш йочалан вес пашам аклаш, улшо йонылыш шонымашым торлаш, мом- гынат ешараш лийме але тидымак вес семын каласаш кулмо нерген, «мый тыге ом керт ыле мо» шонымашлам луктын кертеш. Адакше йочан шке пашам молылан ончыкташ тыршыме кумылжым сайлан шотлен, 4-ше классыште тиде сомыллан утларак кугу туткышым ойырымо. Садлан тунемме ий туналтыштак туныктышо «Ямде лий» газетын идалык мучко кулеш лийшашыжым классыште шижтарышаш. Редакций дене кылым ыштымат туныктымо лектышым нолташ полша.

Тунемме предметын школ планыште верже

Марий йылмым тунеммаш чылаже 51 шагат пуалтеш, тидыже арнялан 1,5 шагат дене шуэш. Школышто кутырен келшен, арняште 1 але 2 шагат йылме урокым эртарыман але, йоча- влакын лудаш да возаш ямде улмыштым шотыш налын, 3-4-ше чырыклаште арнялан кок шагатым ойыраш келшен толеш. Ойырен налме почеш арняште 2 шагат эртаралтеш тиде чылаже 68 шагат.

Тунемшаш материалым шагат шот дене шеледымаш

Текст-1 шагат

Ушештарымаш- 7 шагат

Ойлончо ден муткылдыш- 20 шагат

Ойлымаш ужаш- влак-14 шагат

Ушештарымаш- 5 шагат

Диктант- 7 шагат

Изложений- 7 шагат

Сочинений- 7 шагат

Туныктымо годым энертышаш тун книга

С.Д.Дмитриев. Марий йылме 4-ше класслан учебник.- Йошкар- Ола, 2005

Урок шот дене тематический планирований

№п/п	Урокын темыже	Урокын типше	Пуышаш шинчымаш	Жап	Факт.
1	Текст	Комбинированный урок	Тунемме книга дене палдарымаш.Йылмын илышыште кулешлыкше.Шочмо йылмым йоратымаш. Текстын темыже ден тун шонымашыже. Чоналтме шот дене текстын кум турло лиймыже: каласкалымаш, описаний да шонкалымаш		
2	Сочинений «Мый марий улам!» текстым чонымаш	Йылме лывыртыме урок	Шочмэл, шочмо йылме дене кугешныме шижмашым лукмаш: нуным уло кумылын йораташ кулмо нерген мутланымаш. Возымо годым распространненный да распространненный огыл ойлончовлакым моштен кучылтмаш. Тушкан чонымо план почеш сылнымутан текстым серен моштымаш		
Ушештарымаш					
3	Ойлончо да тудын членже- влак	Ушештарымаш урок	Ойлончо нерген ончыч пален налме шинчымашым ушештарымаш; ойлончын тун да ешарыме членже-влакым ончыктен моштымаш;каласыме цельдене да каласыме кумыл дене ойлончочамычын турло		

			лийын кертмыштым лончылымаш		
4-5	Муткылдыш	Ушештарымаш урок	Муткылдыш нерген тунеммым ушештарымаш; муткылдыш ден ойлончо кокласе ойыртемным ончыктымаш; мут- влак кокласе кылым йодыш почеш палемдымаш; ойлончым муткылдыш- шамычлан шеледымаш		
6	Изложений	Йылме лывыртыме паша	Кенежын ойыртегалтше тусшым палемдымаш. Кеч- могай текстын палыже- влак нерген ушештарымаш. Текстын тун шонымашыжым каласен моштымаш. Тушкан планым чонымаш. Колыштмо текстым радамлен возен моштымаш		
7	Мутын составше	Ушештарымаш урок	Мутын составше нерген ончыч тунеммым ушештарымаш; мутын тун значенийым ончыктышо ужашыжым- <i>мутвожым</i> - мумаш; мутын вапталтше ужашыжым- <i>мутмучашым</i> - ончыктен моштымаш; шомакым ыштыше але шомакын		

			<p>формыжым вашталгыше ужашыжым- <i>суффиксым</i>- лончылен ончыктымаш</p>		
8	Йук ден буква- влак	Ушештарымаш урок	<p>Йук ден буква нерген ончыч тунеммым ушештарымаш. Йон ден сон буква да йук- влакым ойыркалымаш. Шома кысе пералгыш. Йук- шамычым буква дене палемдыме ойыртемным шарнымаш, мутден ойлончо мучашым шижме навыкымумбакыже вияндымаш</p>		
9	Ойлымаш ужаш- влак	Ушештарымаш урок	<p>Лум мут, пале мут, почеш мут, глагол нерген тунеммым ушештарымаш: Лум мут- влакым вочмык дене вашталтымаш: глаголын турло жап формылажым пример дене ончыктымаш</p>		
10	Диктант	3-шо классыште тунеммым ушештарымаш	<p>Увертарыше, таратыше да йодышан ойлончо- влакым возен моштымаш: ойлончын тун членже- шамычым ончыктымаш: йон ден сон буква- влакын. Колын, чын сералтмыштым тергымаш. Орфограммылам чын возымым тергымаш</p>		
11	Сочинений «Чодыра	Йылме лывыртыме	<p>Пуртус илышыште чодыран вержым</p>		

	ильш» текстим чонымаш	паша. Сурет почеш текстим чонымаш	умылтарымаш, тудын поянлыкшым ончыктымаш: чодыран шкеж деке сымыстарымыж нерген ойлымаш. Возымо годым распространненный да распространненный огыл ойлончо- влакым моштен кучылтмаш. Тушкан чонымо план почеш сылнемутан текстим серымаш.		
Ойлончо ден муткылдыш					
12	Муткылдыш	Комбинирован- ный урок	Мут, муткылдыш ден ойлончо кокласе ойыртемим да икгайлыкым ончыктымаш: мут- влак кокласе кылым йодыш почеш рашемдымаш: муткыл дышым синтаксически лончылымаш: ойлончим муткылдыш- шамычлан шеледымаш		
13	Ойлончин тун членже- влак	Комбинирован- ный урок	Ойлончышто подлежащий ден сказуемыйым мумаш, нуным графически ончыктен моштымаш: ойлончо- влакын распространненный да распространненный огыллийын кертмышт: схеме почеш ойлончо- шамычим чонымаш.		
14	Изложений	Йылме лывыртыме урок	Сылнемутан текстим йылме могырым		

			<p>ойыртемеже нерген ушештарымаш. Шыжын ойыртемалтше тусшым палемдымаш. Кеч-могай текстын палыже- влак нерген ушештарымаш. Текст-ын тун шонымашыжым каласен моштымаш. Тушкан планым чонымаш. Кольштмо текстым кучыкемден радамлен возен моштымаш.</p>		
15	Ойлончын ешарыме членже- влак	Комбинированный урок	<p>Ойлончын ешарыме членже- влак нерген ончыч тунеммым ушештарымаш; распространенный да распространенный огыл ойлончо кокласе ойыртемым рашемдымаш; каласыме цель дене турло ойлончо-шамычым чонымаш да нуным член шот дене лончылымаш; схеме почеш ойлончым чонымаш» распространнейный огыл ойлончым ешарыме член дене шарымаш</p>		
16-17	Ешартык	У шинчымашым налме урок	<p>Второстепенный член- влакын турло лиймышт: ешартык, рашемдык да умландарыше член. Ешартыкын ойыртемеже-шамычым</p>		

			<p>ончыктымаш: ешарыме предметым ончыкта;ком? мом? ко нерген? мо нерген? ко дене? мо дене? ко деч? мо деч? ко деке? мо деке? йодыш- влаклан вашешта; лум мут але олмештыш мут дене каласалт кертеш. Ешартыкым графический ончыктымаш. Ешартыкан ойлончым член шот дене лончылымаш.</p>		
18	Сочинений «Теле толмым вучем» текстым чонымаш	Йылме лывыртыме урок	<p>Йыр улшо пуртусым эскерен, теле толмо дене лийше вашталтыш- влакым эскере нале нунын нерген шонкален. Шегыч текстым чонымаш. Возымо годым распространненный да распространненный огыл ойлончылам моштен кучылтмаш</p>		
19	Рашемдык	У шинчымашым налме урок	<p>Рашемдыкын ойыртемже- влакым лончылымаш: предметын палыжым ончыкта; могай? кон? мон? мыняр? мынярымше? кудо ? кусо? кунамсе? йодыш- шамычлан вашешта; пале мут але лум мут дене каласалтеш. Ойышто синоним ден антонимым кучылтмаш. Рашемдыкым</p>		

			<p>графически ончыктымаш. Рашемдыкан ойлончым член шот дене лончылымаш.</p>		
20	Умландарыше член	У шинчымаш налме урок	<p>Умландарыше членын ойыртемже-влакым лончылымаш: ойлончышто кушто? кушко? кушеч? кушан? кунам? кунамсе? кузе? мыняр гана? колан верч? молан верч? йодыш- шамычлан вашештымыже; верым, жапым, дейвийын кузе лиймыжым ончыктымыжо. Умландарыше членным графически ончыктымаш. Умландарыше членан ойлончым член шот дене лончылымаш.</p>		
21	Диктант	Шинчымашым тергыме урок	<p>«Ойлончын членже-влак» темым умылымым тергымаш, налме шинчымашым иктешлен ушештарымаш; орфограмме-шамычым чын возымо навыкым вияндымаш</p>		
22	Изложений	Йылме лывыргыме урок	<p>Телын ойыртемалтше тусшым палемдымаш. Кеч-могай текстын палыже- влак нерген ушештарымаш. Текст ын тун шонымашыжым</p>		

			<p>каласен моштымаш. Тушкан планым чонымаш. Кольштмо текстым кучыкемден радамлен возен моштымаш. Туныктышын полшымыж дене тушкан планым ыштен. Изложенийым радамлен серымаш.</p>		
23	Распространенный да распространенный огыл ойлончо- влак	Комбинированный урок	<p>Распространенный да распространенный огыл ойлончо нерген ончыч тунеммым ушештарымаш; ойлончым ешарыме член- влак кушеш шарымаш; ойлончылам член шот дене лончылымаш; ойлончылан схемым ыштымаш</p>		
24-25	Икгай членан ойлончо- влак	У шинчымашым налме урок	<p>Икгай членан ойлончо нерген умылымашым пуаш; ойлончын чыла членжынат(тун да ешарыме) икгай лийын кертмыштым пример дене ончыктымаш; икгай членан ойлончо- влакым член шот дене лончылымаш; ойлончылан схемым ыштымаш. Икгай членан ойлончышто чарналтыш палым шындымаш; ден, да ушем мут- шамычулмо годым икгай член- влак коклаште возымо</p>		

			<p>годым чарналтыш пале ок шындалт; <i>a, no</i> ушем мут ончылан чарналтыш пале эре шындалтеш.</p>		
26	Изложений	Йылме лывыргыме урок	<p>Текст чонымо ойыртемем ушештарымаш, темем рашемдымаш. Возымо годым распространенный да распространенный огыл, икгай членан ойлончо- влакым чонымаш; каласыме цель да интонаций дене турло ойлончо- шамычым моштен кучылтмаш</p>		
27	Икгай членан ойлончышто чарналтыш палым шындымаш	Шинчымашым пенгыдемдыме урок	<p>Икгай членан ойлончылаште возымо годым чарналтыш палым шындымаш. Мутланыме але лудмо годым икгай член- влакым ойсем дене ойлымаш . Ушем мут дене кылдалтше икгай член годым чарналтыш палым шындымаш. Икгай членан ойлончо- шамычым член шот дене лончылымаш; ойлончылан схемым ыштымаш. Распространненный огыл ойлончылам икгай член- влак дене шарымаш.</p>		
28-29	Кыдежан ойлончо нерген улымымаш	У шинчымашым налме урок	<p>Кыдежан ойлончо нерген улымымаш. Тыглай дене кыдежан ойлончо коклаште</p>		

			ойыртём да икгайлык. Кыдежан ойлончышто графический рудо- влакым ончыктымаш. Кыдежа н ойлончо- шамычым шкегыч чонымаш		
30	Сочинений «Шонгылан полыш» текстым чонымаш	Йылме лывыртыме урок	Шонгыенын ончыч ыштыме пашаже, неле илышыж нерген шонкален мошташ туныктымаш. Илен- толын , тазалык начарештме нерген умылгарымаш. Возымо годым распространненный да распространненный огыл ойлончо- влакым моштен кучылтмаш. Тушкан чонымо план почеш серен моштымаш.		
31- 32	Ушем мутан кыдежан ойлончо	У шинчымашым налме урок	Кыдежан ойлончын ужашыже- влакын кылдалтмышт. Ушем мутан кыдежан ойлончын чоналтмыже. Ушем мут деч посна кылдалтше тыглай ойлончо- шамыч; тыглай ойлончо- влакын <i>гын, гынат,</i> <i>манын</i> ушем мутла полшымо дене кылдалтмышт; тыгай ойлончо- шамыч коклаште ойыртём.		
33	Кыдежан ойлончо нерген шинчымашы м иктешлымаш	Ушештарымаш урок	Кыдежан ойлончышто грамматический рудо- влакым ончыктымаш. Кыдежан ойлончын		

			ужашыже- шамычын кылдалтмышт. Ушем мутан кыдежан ойлончын чоңалтмыже. Ушем мут деч посна кылдалтше тыглай ойлончо- влак; тыглай ойлончо- шамычын гын, гынат, манын ушем мутла полшымо дене кылдалтмышт; тыгай ойлончо- влак коклаште ойыртмем.		
34	Изложений	Йылме лывыргыме урок	Телын ойыртмемже- влакым ончыктымаш. Возымо годым распространненный да распространненный огыл ойлончо- шамычым чын кучылтмаш. Тушкан чонымо план почеш серен моштымаш.		
35	Кыдежан ойлончышто чарналтыш палым шындымаш	Ушештарымаш урок	Туныктышо тиде шагатым резерв урок семын кучылт кертеш. Тидыже тунемме тема- влакын нелылык шотышт дене умылтаралтеш		
36	Диктант	Шинчымашым тергыме урок	Турло ойлончо нерген налме шинчымашым тергымаш: кугу кумыл дене каласыме ойлончо, икгай членан ойлончо, кыдежан ойлончо. Орфограмме- влакым чын возымо навыкым виандымаш		
37-39	Вияш ой	У шинчымашым налме урок	Вияш ой нерген умылымаш. Вияш		

			оян ойлончын ужашыже- влак: <i>вияш ой да авторын ойжо.</i> Вияш оян ойлончышто знак шындымаш; тыгай ойлончым келшыше ойсем дене лудмаш але ойлымаш. Вияш оян ойлончо- шамычым чонымаш да схеме дене ончыктымаш. Диалог нерген умылтарымаш.		
40	Изложений	Йылме лывыртыме урок	Текстын ойыртемеже нерген ушештарымаш. Текстын тун шонымашыжым каласен моштымаш. Колыштмо текстым тушкан чонымо план почеш радамлен возымаш. Текстын содержанийже почеш иктешлымашым ыштымаш.		
Ойлымаш ужаш- влак					
41- 42	Олмештыш мут. Личный олмештыш мутын числа да лицаже	У шинчымашым налме урок	Олмештыш мутын ойлымаш ужаш ойыртемеже. Личный олмештыш мут- влак. Личный олмештыш мутын числа да лица дене вашталтмыже. Ойлымо да возымо годым личный олмештыш мутым кучылтмаш.		
43- 44	Олмештыш мутын вочмык дене вашталтмыже	У шинчымашым налме урок	Личный олмештыш мут- влакым вочмык дене вашталтымаш; тидын годым лийше ойыртеме- влакым		

			<p>шарнымаш: мый-мыланем(мылам); тый-тыланет(тылат); ме- мемнан, мыланна мемнам; те- тендан, тыланда тендам;</p> <p>Тыгай вашталтыш-шамычын литератур вариантыштым кучылтмаш.</p>		
45	Диктант	Шинчымашым тергыме урок	<p>Личный олмештыш мутын числа, лица да вочмык дене вашталтмыж нерген тунеммым ушештарымаш, налме шинчымашым тергымаш.</p> <p>Орфограмме- влакым чын возымо навыкым вияндымаш</p>		
46	Сочинений «Йоратыме тунуктышем» текстым чонымаш	Йылме лывыртыме урок	<p>Школ илышыште вашлиялтше эн лишыл айдеме деке йочан поро кумылжым, йоратымаш шижмашыжым лукмаш. Возымо годым</p> <p>распространненный да распространненный огыл ойлончо-влакым моштен кучылтмаш. Тушкан чонымо план почеш серен моштымаш.</p>		
47-48	Чот мут нерген умылымаш. Шотлымо чот мут	У шинчымашым налме урок	<p>Чот мутын ойлымаш ужаш ойыртемже. Чот мутын предметын мыняр улмыжым да радамжым ончыктымыжо да мыняр? мынярымше?</p>		

			могай? Йодышлан вашештымыже		
49- 50	Чот мут. Радам чот мут	У шинчымашым налме урок	Чот мутын ойлымаш ужаш ойыртеме. Радам чот мутын шотлымо годым предметын могай верыште лиймыжым ончыктымыжо. Тудын мынярымше? Йодышыжо.		
51	Диктант	Шинчымашым тергыме урок	Чот мут нерген тунеммым иктешлен ушештарымаш, пален налме шинчымашым тергымаш. Орфограмме- влакым чын возымо навыкым вияндымаш.		
52	Сочинений «Школ пакчаште» текстым чонымаш	Йылме лывыртыме паша	Кенежым ялыште ыштыме паша нерген кугыен- влаклан полшымо, школ пакчаше пашан кулешлыкше нерген мутланымаш. Тушка пашан лектышан, весела улмыж нерген ойлымаш.		
53- 54	Наречий. Верым ончыктыш наречий.	У шинчымашым налме урок	Наречийын ойлымаш ужаш ойыртеме. Наречийын вашталтдыме ойлымаш ужаш улмыжо. Тудын кушто? кушко? кушан? кушеч? кунам? кузе? Йодышыжо- влак.		
55- 56	Жапым ончыктышо наречий	У шинчымашым налме урок	Наречийын ойлымаш ужаш ойыртеме. Жапым ончыктышо наречийым ойырен моштымаш. Тудын кунам? Йодышыжо.		

57	Изложений	Йылме лывыртыме урок	Текстын ойыртемеже нерген ушештарымаш. Текстын тун шонымашыжым каласен моштымаш. Колыштмо текстым тушкан чонымо план почеш радамлен возымаш.		
58- 60	Кузе лиймым ончыктышо наречий	У шинчымашым налме урок	Наречийын ойлымаш ужаш ойыртемеже.Кузе лиймым ончыктышо наречийым ойырен моштымаш. Тудын кузе? Йодышыжо.		
61	Диктант	Шинчымашым тергыме урок	Наречий нерген тунеммым ушештарен иктешлымаш		
62	Сочинений «Сай ден уда» текстым чонымаш	Йылме лывыртыме урок	Йыр улшо ылышым аклен ончалаш, сайден уда пашам ойыркалаш, моторлыкым ужын мошташ туныктымаш.		
Ушештарымаш					
63- 64	Идалык мучко тунеммым иктешлен ушештарыма ш	Ушештарымаш урок	Самостоятельный- лум мут, пале мут, глагол- ойлымаш ужаш- влакын ойлымаш ужаш ойыртемыштым ончыктен моштымаш; служебный- почеш мут- ойлымаш ужашын ойыртемежым ончыктен кермаш; палемдыме ойлымаш ужашым возымо текстыште ончыктымаш.		

			Синоним ден антоним нерген ушештарымаш.		
65- 66	Турло лончылымаш	Ушештарен иктешлыме урок	Туныктышо тиде шагатым резерв урок семын кучылт кертеш. Тидыже тунемме темын нелылык да кулешлыкше дене умылтаралтеш		
67	Диктант	Шинчымашым тергыме урок	Идалык мучко тунеммым иктешлымаш; орфограмме- влакым возымо навыкым тергымаш.		
68	Ушештары- маш	Идалык мучко тунеммым ушештарымаш	Туныктышо пытартыш урокым шке шонымыж семын эртарен кертеш.		